

Oponentský posudek na diplomovou práci pana Lukáše Böhma na téma „K problematice užívání variantních koncovek podstatných jmen rodu mužského v současném ruském jazyce“

Práce se zabývá aktuální problematikou ruského tvarosloví, týkající se variantnosti koncovek v deklinačním systému ruských maskulin. Vyznačuje se logicky propracovanou strukturou s jasným a přehledným vnitřním členěním jednotlivých kapitol. Při zpracování daného tématu autor vychází jednak z teoretického studia poměrně rozsáhlé odborné literatury, jednak z výsledků samostatně vypracované průzkumné sondy, zaměřené na zkoumání aktuálních tendencí v řečovém užití variantních koncovek v genitivu singuláru a v nominativu plurálu ruských maskulin. Kromě toho navázal i cenné zahraniční kontakty s ruskou státní univerzitou ve Voroněži.

Teoretická kapitola podává přehled základních poznatků o daném tématu s bohatými odkazy na příslušnou odbornou literaturu. Bohužel však obsahuje řadu drobnějších i závažnějších nepřesností nebo i příliš zjednodušujících konstatování, např.: Ani v ruské ani v české gramatice deklinační typ rozhodně nelze řadit mezi gramatické kategorie (s. 11). Rovněž nelze souhlasit s názorem, že definice pádu u různých autorů se rozcházejí pouze „v drobnostech“ (s. 11). Nulová koncovka substantiva nemusí vždy vyjadřovat pouze nominativ (s. 12). Termín *přímý pád* nelze překládat do ruštiny jako *именительный падеж* (s. 16). Velmi cennou součástí teoretické kapitoly je ovšem poměrně rozsáhlá excerpce z aktuálních lexikografických pramenů (Graudinová, Jefromovová, Koprov, Rozental aj.). Otázka k obhajobě: Autor se zaměřil na funkci koncovky při vyjadřování pádu. Bylo by z tohoto hlediska možno uvažovat také o funkci předložek?

V empirické části je třeba pozitivně hodnotit porovnání reakcí rodilých Rusů s reakcemi českých studentů. Z popisu realizace průzkumu (s. 10 nahoře) není zcela jasné, v jakém roce byl proveden průzkum mezi rodilými mluvčími. Výsledky průzkumu jsou pečlivě zpracovány v přehledných tabulkách a grafech, které jsou doprovázeny precizně formulovanými komentáři. Místo pojmu „transformace“ do množného čísla by ovšem bylo vhodnější použít výraz „převedení“. Tato kapitola spolu s bohatou excerpčí v teoretické části představuje těžiště práce z hlediska odborného přínosu, neboť obsahuje cenné konkrétní údaje o funkčním užití variantních koncovek v genitivu singuláru a v nominativu plurálu u celé řady podstatných jmen rodu mužského. Výsledky průzkumné sondy by bylo vhodné publikovat v odborném tisku nebo i prostřednictvím přednášky pro učitele ruského jazyka. Rovněž by bylo vhodné alespoň část empirického materiálu použít v učebnicích ruštiny pro pokročilý stupeň výuky.

Pokud jde o jazykovou a formální stránku práce, ojediněle se v ní vyskytují některé chyby v českém tvarosloví (chybný tvar slova *spojení* s. 10, *keré* místo *kerá* s. 18, *na ní* místo *na ni* s. 33), chyby v interpunkci (např. s. 19) a neopravené překlepy (s. 19, 63, 81). Jazykové připomínky lze mít i ke zpracování slovníkového přehledu podstatných jmen rodu mužského s variantními koncovkami. Pro studijní účely by bylo vhodné doplnit české ekvivalenty uvedených substantiv. Po stránce formální není vyřešena problematika vkladných samohlásek při skloňování některých substantiv (viz např. *марганец* s. 45, *сельдерей* s. 50 aj.). *Жив* není substantivum, *быть бы живу* není příklad s genitivem, ale s dativem (s. 57), v substantivu *лишек* chybí vkladné *e* (s. 58), *отбой* a *бой* nepatří do jednoho hesla (s. 58), ve slově *порядок* chybí vkladné *o* (s. 58), v tabulce na s. 63 by měl být nadpis *Prepozitiv*, nikoli *Genitiv*. České i ruské rezumé je formulováno obsahově výstižně a jazykově správně.

Diplomovou práci pana Lukáše Böhma považuji zejména po stránce obsahové za velmi kvalitní a zdařilou a s připomínkami uvedenými v tomto oponentském posudku ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 30.8.2006

PaedDr. Jana Folprechtová, CSc.,
oponentka diplomové práce